

Långt kvar till målen om andelen kvinnliga professorer

Rektorer ser olika på möjligheten att åstadkomma jämlik rekrytering

Knappt var sjätte professor på Karolinska institutet är en kvinna. Andelen kvinnliga professorer ökar mycket långsamt, och KI ligger långt under regeringens rekryteringsmål.

– Jag tror inte att vi kommer att kunna uppfylla målen, säger Hans Wigzell, rektor för Karolinska institutet (KI).

Bland professorerna som anställdes på KI förra året var 20 procent kvinnor, jämfört med 17 procent året innan. Re-

geringens mål finns i regleringsbrevet till KI och gäller åren 2001 till och med 2004. Av de professorer som anställs under perioden skall minst 27 procent vara kvinnor. De fem kvinnor som anställdes som professorer

på KI 2002 finns i kategorin befordrade (se artikel bredvid). Sammanlagt befordrades 18 lektorer till professorer. De sju professorer som anställdes efter att befatningen utlysts var alla män. Året innan nyanställdes en kvinna och fem män som professorer på utlysta tjänster.

Hans Wigzell säger att KI egentligen

inte kan påverka vem som får en professorsanställning.

– Det avgörande är hur pengarna kommer in, och majoriteten av våra pengar drar forskarna in själva.

Därför tror han inte att KI kan göra så mycket för att komma närmare regeringens mål. Endast på regeringsnivå kan åtgärder vidtas, enligt Hans Wigzell.

– De kan sluta urholka fakultetsanslagen, de minskar hela tiden!

Hans Wigzell tycker ändå att utvecklingen beträffande jämställdheten bland KIs professorer går åt rätt håll.

– Men det absolut viktigaste är att de bästa personerna får sina positioner, och är det lika tar vi alltid en kvinna.

I Umeå har man lyckats bättre. Rekruteringarna för professorer som anställs under 2001–2004 är att minst 28 procent ska vara kvinnor. Förra året anställde universitetet 37 procent kvinnor, året innan var siffran 41 procent. På medicinska fakulteten anställdes elva professorer, nästan hälften var kvinnor. Av tre utlysta tjänster besattes två med kvinnor.

Inge-Bert Täljedal är rektor för Umeå universitet. Han håller med Hans Wigzell om att det är svårt att jobba med jämställdhet men är ändå övertygad om att det går att påverka utvecklingen.

– Vi har bestämt oss för att bli ett jämställt universitet och har en tuff jämställdhetspolicy.

Bland annat har universitetet tagit fasta på vad som står i Högskoleförordningen, 4 kapitlet 16 §, om möjligheten att tillämpa positiv särbehandling vid anställningar.

Det innebär att en person av underrepresenterat kön, med tillräckliga kvalifikationer, vid anställning får utses före en person av motsatt kön.

– I realiteten innebär det ingen omedelbart förändrad situation. Ofta är skillnaden i meriter så stor att den blir osaklig. Men det innebär också en attitydförändring, att våra anställda börjar tänka på detta med jämställdhet.

Trots detta är endast drygt 17 procent av alla professorer vid Umeå universitet kvinnor. Men Inge-Bert Täljedal siktar högt. Han hänvisar till regeringens definition av jämställdhet, som innebär att könen är representerade med mellan 40 och 60 procent var.

– Med lite energi och lite tur kanske vi når dit om några år, men vi får nog ligga i.

Hans Wigzell vill inte göra några uttåg för framtiden. KI har gjort en egen utredning om sina lektorer.

– Vi fann att de kvinnliga lektorerna inte söker externa anslag i samma utsträckning som män.

Hans Wigzell tycker att ansvaret vilar på kvinnorna, att blir mer aktiva. Han poängterar också att forskning är tufft och att det verkar som om kvinnor är mindre benägna att ge sig ut i konkurrensen, och då är det inte så konstigt om det går sämre för dem.

– Om de inte söker, om de vill göra något annat med sitt liv eller vad det handlar om, så kommer de aldrig att få en professur. Om inte det här ändrar sig, då kommer våra siffror att börja falla.

Hans Wigzell, rektor för Karolinska institutet.

FOTO: GUNNAR MENDNER

Inge-Bert Täljedal, rektor för Umeå universitet.

FOTO: TORBJÖRN JACOBSSON

FOTO: JAN COLUŠIČO

1994 års Nobelpristagare efter prisceremonin i Konserthuset. Bertram Brockhouse, fysik, Clifford Shull, fysik, George Olah, kemi, Alfred Gilman, medicin, Martin Rodbell, medicin, Kenzaburo Oe, litteratur, John Harsanyi, ekonomi, John Nash, ekonomi, och Reinhard Selten, ekonomi.

Sara Hedbäck
sara.hedback@lakartidningen.se